

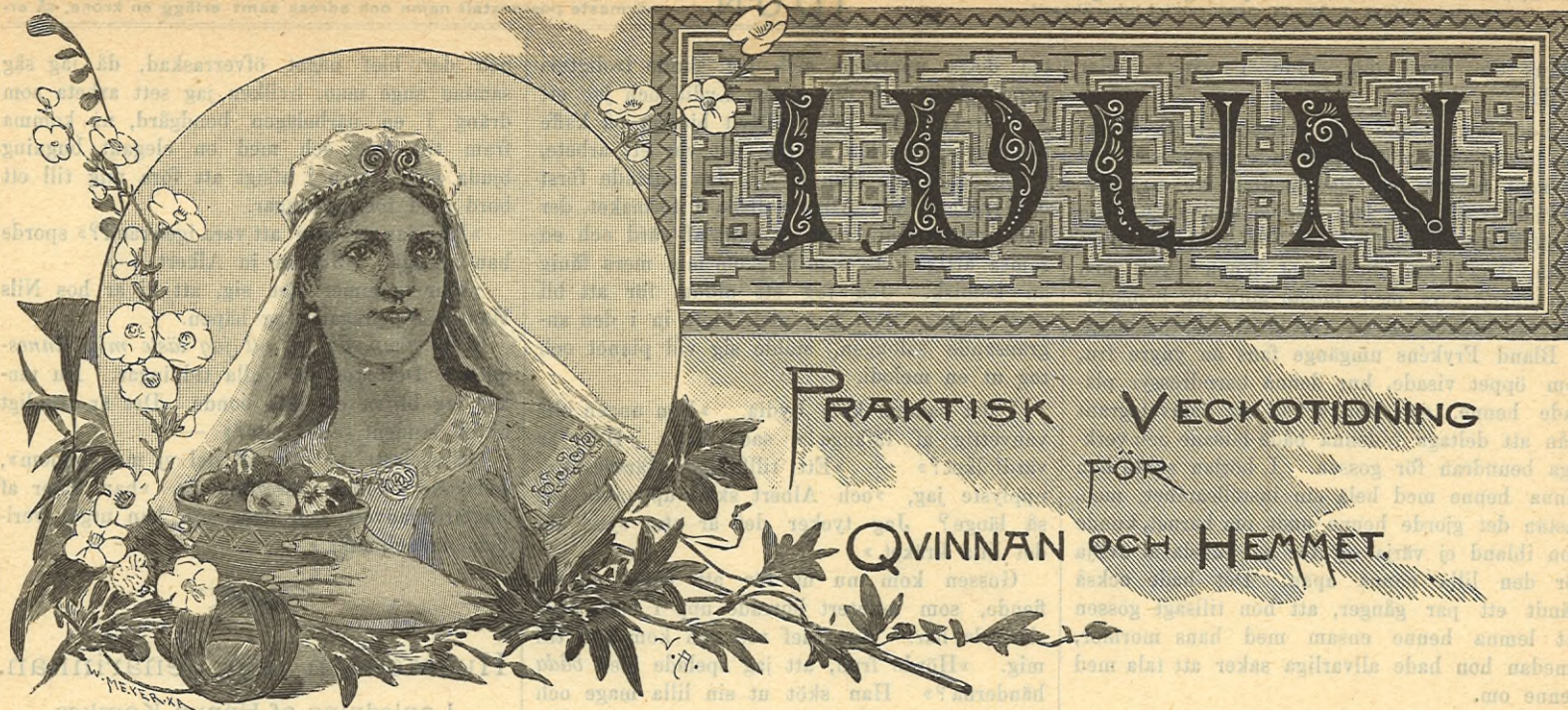

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

N:r 7.

Fredagen den 15 februari 1889.

2:dra årg.

<p>Byrå: Klarabergsgatan 54, en tr. Annonspris: 25 öre pr petitrad (= 10 stafvelser).</p>	<p>Tidningen kostar endast 1 krona för kvartalet. postarvodet inberäknadt. Ingen lösnnummerförsäljning.</p>	<p>Redaktör och utgifvare: FRITHIOF HELLBERG. Träffas å byrån kl. 10—11 och 4—5. Allm. Telef. 61 47.</p>	<p>Utgifningstid: hvarje helgfri fredag. Infaller helgdag på fredagen, ut- gifves tidningen näst föreg. eller nästfölj. söckendag.</p>	<p>Prenumeration sker: I landsorten: å postanstalterna. I Stockholm: hos redaktionen, å Stads- postens hufvudkontor, i boklädorna samt å tidningskontoren.</p>
---	---	--	---	---

Klaga ej, att du vid gruset
som en fånge binds ännu;
lätt som fågeln, snabb som ljuset,
mer än båda fri är du.

Är det gladt på jorden, hvilat
bland dess fröjder glad också,
är det sorgligt, ila, ila
bort till högre verldar då!

J. L. Runeberg.

Kring sin egen axel.

Lifsbilder,
tecknade för Idun af Ave.

I.

Hur grunden lägges.

Morföräldrarna voro sedan många år allena i det gamla hemmet; den gifta dottern hade en stor barnskara, och så lemnades minste gossen, den sexårige Albert, till tidsfördrif åt morfar och mormor.

Det var ett lifligt barn, dock med tydliga anlag till en viss brådmogen viktighet, hvilken i det nyss så tysta hemmet tog sig ut som den mest underbara barnakloket. I föräldrahemmet hade Albert oafsigtligt blifvit trängd något i bakgrunden af tre äldre bröder och en syster, hvilka, på grund af deras glänsande skolbetyg och förvärfvade premier, både kräfde och finga lejonparten af föräldrarnes nästan ödmjuka hyllning och deras vänners odelade beundran och beröm.

De två flickorna, hvilka voro yngre än Albert, togo hvar på sitt sätt uppmärksamheten starkt i anspråk, den äldre af dem för sin skönhet, den lilla minsta för sin förmåga att uppfatta melodier och lalla dem efter, då gäster önskade höra henne.

Albert hade visserligen gjort små försök att göra sig mera bemärkt, men de öfriga syskonen tälde ingen täflan på detta fält; de äldste skickade den »vigtige kilen» till barnkammaren, och när han der, i dåligt lynne, försökte spela herre öfver de små, slutades saken alltid med deras ilska skrik och moderns förmaning, att Albert skulle försöka likna sina syskon, hvilka alla människor berömde.

Morföräldrarna hade märkt, att Albert »var

styfbarnt», som de uttryckte sig; därför valde de honom med den tysta föresats att, till föräldrarnes öfverraskning, utbilda honom till nummer ett bland dotterbarnen. Anlag funnos der ju, bara de finge komma fram. Här hos herr och fru Frykén blef barnet medelpunkten i hemmet; Albert skulle nu i sin person lemna ett nytt bevis på fruns mer än halfförgätna förmåga att gifva barn en särdeles fin bildning.

Så snart mormor öfvertygat sig om, att den lille kunde buga sig regelrätt, uppräknat sina fyra dopnamn jemte tillnamnet, kunde nämna år och dag då han föddes, fördes han alltid fram till hvarje besökande för att upprepa allt detta. När damer kommo på besök, var det en gifven regel, att gossen fick stanna i för-maket, och då de flesta kvinnor hafva den oseden att offra åt en värdinnas afgudar, så börjades alla samtal vanligen med frågor och redogörelser rörande gossen, och morföräldrarna förtäljde lika obesväradt, som om Albert varit stendöf, om hans märkvärdiga infall och anmärkningar, visade hans skrifbok, läto honom läsa högt, med ett ord förevisade underbarnet.

Ännu fick han ej komma i skola; han skulle först hemma förkofra sig så, att han kunde med ens förväna läraren och få öfvertag öfver klasskamraterna. Men i hemlighet harmade det gossen, att man tilltrorde »vanliga små-pysar» att stå öfver honom i talanger, och han examinerade hvarje jemnårig, han kom i beröring med.

Morfadern var musikalisk, och redan under de första månaderna, Albert vistades hos honom, lärde han sig att med en hand taga ut melodier, och, liksom sin lilla syster, sjöng han små visor, hvilka af husets vännar förklarades vara dubbelt förtjusande därför, att gossen aldrig då uttalade bokstafven s samt i det hela inlade i föredraget en småbarnsaktighet, som eljes var honom främmande.

Behovet af att väcka uppmärksamhet stegrades redan första året i morföräldrarnes hus till en vild åtrå hos den snart sjuårige gossen, och var det någon dag, då morföräldrarna, trötta af hans efterhängsenhet, läto honom vara obemärkt, stälde han sig sjuk och skrämde mormodern genom sin stoiska vägran att njuta någon föda. Stundom anstälde han med afsigt en eller annan liten skada för att ådraga sig uppmärksamhet; detta skedde ock vanligen, när han greps af fruktan, att man skulle glömma att ropa honom ut för att halsa på någon främmande, eller när en gäst med afsigt tycktes glömma att taga kännedom om hans person.

Det låg dock alltid något visst spakt och städadt i de små olyckshändelser, som Albert tillstälde, och hans ursäkter och böner om förlåtelse voro en väl uppfostrad ynglings. Sådant var också hans sätt mot alla dyrbart klädda damer, och mormodern brukade ibland gifva sina förnämre väninnor en liten vink att låta en näsduk eller ett nystan falla på golvet, då de skulle få se den lille kavaljeren skynda fram för att göra pagetjenst.

Herrskapet Frykéns umgängesvännar började dock snart att tröttna på »Albertsförevisningarne», som dessa upptåg i tysthet kallades, och många af dem — särdeles männen — fattade stark motvilja mot »den tillgjorde apungen». Albert märkte sjelf, att han började glida utom sällskapslifvet, fast än han var sjelfskrifven gäst, der morföräldrarna voro bjudna. Då hände det ibland, både borta och hemma, att barnet, gripet af en förtärande törst efter utmärkelse, plötsligt blandade sig i de äldres samtal för att fråga om något, som angick honom sjelf, och när han då lyckats få någon af morföräldrarna att tala om hans nyaste »egendomligheter», stod han uppmärksamt lyssnande för att, i fall något drag glömdes, säga:

»mins du hvad jag sade i går?» eller dylikt.

Men det behöfdes ej mormors halft allvarliga: »Albert, väl uppfostrade smågossar tala ej med herrar och damer utan att vara tillfrågade!» för att låta honom känna, att han uppfört sig opassande; den lille stackaren visste detta, innan han bröt mot denna regel, men han måste vara med, måste göra sig bemärkt, det var blifvet till en vild drift i barnsinnet.

Bland Frykéns umgänge fans en yngre fru, som öppet visade, hur denna barndressyr plågade henne, och hon afhöll sig samvetsgrant från att deltaga i denna både låtsade och verkliga beundran för gossen. I början sökte han vinna henne med hela sin inställsamhet, men, fastän det gjorde henne ondt om barnet, kunde hon ibland ej värja sig för en känsla af ovilja för den lilla näpna apan. Det hade också hänt ett par gånger, att hon tillsagt gossen att lemna henne ensam med hans mormor, emedan hon hade allvarliga saker att tala med henne om.

Vid dessa tillfällen misstänkte han först, att der i hemlighet skulle talas om honom, men då han en gång lyssnade vid dörren, hörde han att saken gälde en rikt begäfvad fattig gosse, åt hvilken den unga frun sökte förskaffa medel, så att han kunde komma i en högre skola. Albert fattade från denna stund hat till fru Lydia.

Detta års jul medförde många bjudningar och kalas i denna sällskapskrets, och derigenom, att fru Frykén vid alla möjliga tillfällen medförde Albert, blef det till vana att äfven andra barn togos med till dessa samkväm. Fru Lydia, som aldrig kunde förmås att föra med sig sin sjuårige gosse, uttalade oförbehållsamt sin tanke om denna osed, och på en supé hos hennes svåger fick hon genomdrifvet, att inga barn blefvo bjudna. Fru Frykén tvekade nu, om hon ändå skulle taga Albert med sig, och skulle helst sett att slippa detta, men gossen, för hvilken tanken att han skulle lemnas hemma hos pigan, liksom ett vanligt barn, var outhärdlig, stälde till ett uppträde med gråt, tjut och konvulsiviska hieckningar, som vettskrämde morföräldrarna, och så kom han med.

Jag tror aldrig, jag glömmet denna afton med sin tryckta stämning och det allmänna bemödandet, att ej se den lille sammetsklädde parfveln, som gick omkring bland gästerna, i hopp att någon skulle säga ett ord för hans vackra dräkt. Vårdinnan kände sig förlägen, då hon måste låta servera för den lille bredvid hans mormor, och denna tystade honom hvarje gång han ville börja ett af sina vanliga samtal.

Efter supén blef stämningen mera glad: man samtalade lifligt i grupper, man roade sig på bästa vis, och barnet glömdes. Då inträffade något obehagligt. I ett af de klart upplysta rummen bredvid salongen började plötsligt den lille gossen att snurra rundt omkring på hälen under små skrik, som skulle föreställa glädje, men som liknade qväfd vrede. Några af gästerna skyndade fram, men fru Lydia vinkade åt dem, att ej bry sig om barnets upptåg.

Gossen märkte detta; men, drifven af sitt feberheta begär att bli bemärkt, hoppade han jempfota ut i salongen och uppförde nu der ett slags indiandans med böjningar, krumsprång och kullerbyttor under skri och rop, som om han rasat med en flock lekkamrater. Fru Frykén satt handfallen vid detta rent oväntade upptåg, men fru Lydia grep pojken i armen, förde honom in i sängkammaren, lade honom på en soffa samt tillsade en pålitlig tjenarinna att stanna hos gossen, tills han insomnade.

Sedan talades hvarken då eller sedermera

om detta uppträde, och jag skulle troligtvis hafva glömt det, om ej fru Lydia och jag ett par veckor der efter blifvit bjudna på kaffe hos Frykéns; blott vi två, det var ett arbete, vi lofvat hjälpa frun med. Jag anlände först och träffade lille Albert allena i förmaket, der han emottog mig med en min af värd och en ramsa artiga ord, som förekom mig mera fänig än komisk. Jag tog ett album för att bli qvitt pojken, men han gick blott in i den angränsande salongen, stälde sig vid pianot och tog ut en melodi.

I det samma kom Lydia. »Den ungen blir vanvettig af fäfanga!» sade hon. »Hvar är värdfolket?» — »Ett tillfälligt affärsbesök», upplyste jag, »och Albert skall uppvakta oss så länge? Jag tycker det är stor synd om det lilla kräket.»

Gossen kom nu ut för att helsa på sin fiende, som muntert burredade upp i hans slät-slickade hår. Han blef röd och kom bort till mig. »Hörde frun, att jag spelade med båda händerna?» Han sköt ut sin lilla mage och väntade en artighet, som icke kom, ty jag låtsade ej höra frågan, utan vände mig till Lydia. Så elakt det då blixtrade till i de oroliga barnaögonen!

Den tillfällige gästen gick snart, och vi satte oss alla fyra kring kaffebordet; Albert tog plats på en pall midt på golfvet. »Mormor!» ropade han med sin tillgjorda röst vid en paus i samtalet. »Mormor, du sade, att du väntade fina damer, men det är ju bara ett par fattiga käringar.»

»Den spjuvern, han förstår sig, min själ, redan på toaletter och ser, att damerna äro i arbetsdräkt.» — Frykén ville rädda situationen.

»Får jag besvara fru Frykén att föra ut pojken, eller tillåter frun, att jag gör det?» frågade Lydia och tillade, då vårdinnan föst ut barnet i barnkammaren: »Den der växer er öfver hufvudet, om han ej snart får allvarsam tukt.»

Men han fick aldrig tukt, utan hetsades bara vidare fram på fäfångans vädjobana. Han kom i skolan med föresats att fördunkla alla jemnåriga; det blef ej så lätt, som den lille trodde, ty hans förstånd var ouppodlad och redan liksom vissnad till följd af tankens ständiga kretsgång kring hans eget jag. Men hans starkt uppöfvade minne, hans inställsamma, artiga sätt och förmåga att hålla sig framme förskaffade honom en viss utmärkelse af lärarne. Skolpremierna blefvo nu målet för hans sträfvan; han tänkte på dessa dag och natt, pluggade, fuskade, lismade och sträfvade under brinnande hat och afundsjuka; blef förbigången och låg två dagar efter examen i hjernfeber.

Det var nästan hemskt att se detta bleka hufvud kastas fram och åter på kudden, medan ögonen, med ett underligt skelande, tycktes följa allt, som föregick i rummet, och läpparne mumlade orediga ord. Vi trodde, att den hetsade, upprifne barnanden skulle lemna den plågade kroppen, men Albert kom sig, och det första han, som konvalescent, sade mig, då jag kom för att se om honom, var: »Två doktorer, och de sade båda, att det skulle vara jag, som gick igenom en så svår sjukdom. Sven (det var fru Lydias gosse) kunde knapt stå emot en eländig mässling.»

Ur sjelfva sjukdomen sög han näring för sin egenkärlek och fäfanga.

År gingo och jag hörde blott om Albert, att han, tvärt emot lärares och läkares råd, läste till studentexamen. Sedan kom en tid, då jag helt och hållet förlorade både honom och hans familj ur sigte. Då inträffade det, att jag på en landbruksskola bevistade en fest

och der blef något öfverraskad, då jag såg samme unge man, hvilken jag sett arbeta som dräng i en närbelägen bondgård, nu komma fram till mig och med en elegant bugning bjuda mig armen i afsigt att föra mig till ett bord med förfriskningar.

»Har jag ej äran att vara igenkänd?» sporde han viktigt. »Jag är ju Albert —»

»Hur kommer det sig, att ni är hos Nils Hansson?» frågade jag häpen.

»Vet frun då ej, att jag läste mig sinnessjuk? Det stod ju i alla tidningar. Nu tänker jag blifva en äkta bonde. Det är ovanligt af en student, eller hur?» —

»Sysselsätt er för all del ej med honom», viskade skolans föreståndare, »han lider af högfärdsvanvett och tror, att han utgör världens medelpunkt.»

Husmodern och tjenarinnan.

I anledning af Hanna Kamkes
upprop till våra husmödrar
af Albert...

Bortsett från de många verkligt goda lärdomar, som ofvan nämnda upprop innehåller, finnes dock deri ett och annat, som i mitt tycke behöfver en liten jemkning. Men innan jag yttrar något i denna sak, vill jag förutskicka den upplysningen, att jag sjelf är hustru åt en fattig arbetare, hvarför ingen bättre än jag behöfver lägga på hjertat uppmaningen: var sparsam i det lilla!

Men för visso kunna meningarna vara delade, om hvad man bör beteckna som den rätta sparsamheten. Hanna Kamke tyckes förmena, att det uteslutande gäller hushållning med matvarorna, alldenstund hon så strängt yrkar på dessas undanlåsande och tillvaratagande. Jag har mycket sällan min skafferidörr låst, men vill derför icke vidgå, att någon mat blir bortkastad eller illa använd. När tjenstefolket vid måltiderna får sin fulla, ordentliga kost, hyser jag icke ringaste fruktan, för att låta tjenarinnan taga hand om öfverlevorna från bordet. Jag kan ändock mycket väl hålla reda på, hvart de taga vägen. Att sjelf för hvarje gång utlemna af förråden synes mig vara att allt för mycket underskatta tjenarinnan och hennes urskiljning angående saker, som hon ju likväl dagligen får handhafva.

När ombyte af tjenare sker, är det klart, att man den första tiden får noga öfvervaka allting, intill dess man hunnit pröfva, hvad lag de nya hafva. Men sedermera sättes tjenarinnan i stånd att bättre lära sig och fatta en sann hushållning, om hon får vänja sig både vid att inköpa och sjelf handhafva förråden, naturligtvis under öfverinseende af husmodern. Om denna alltid sjelf köper in, hvad som behöfves, sjelf utlemnar deraf till hvarje måltid och sedan noga undanläser kvarlevorna från bordet, så frågas: när skall tjenarinnan då lära att lita på sig sjelf i hushållsväg? Är hon icke då, om hon än tjenade i ett sådant hus i flere år, nättopp lika oerfaren vid slutet som vid början? Att en ordentlig tjensteflicka skulle låta kaffet eller kakan vara jemt slut till söndagsmorgonen och icke derom säga ifrån, kan jag knapt tänka mig. Något sådant behöfver ej heller inträffa, ty om än skulle hända, att någon dag förgår utan att husmodern går i skafferiet och köket, så kommer det väl aldrig i fråga annat, än att hon, när veckan lider

till slut, ser öfver sina förråder och då lagar, att de, som hålla på att ta slut, bli förnyade.

Att vi draga ett stort ansvar öfver oss, om vi vanvårda våra tjenarinnors uppfostran, är klart, men jag inser ej, att vi bäst fylla våra pligter mot dem genom att följa Hanna Kamkes råd. Jag tror, att vi handla bättre härutinnan, då vi lära dem att sjelfva hushålla med både ett och annat, under det vi emellanåt noga efterse, att allt går ordentligt till. Att uppfostra dugliga hustrur till fattiga arbetare lyckas sällan i rika »bättre hus», ty en arbetare förmår icke ens närmelsevis åstadkomma liknande förråder i kök och källare, utan i hans hem blir dagordningen en helt annan. Och länge skall det dröja, innan hans hustru, om hon tjenat i »bättre hus», lär sig att ställa munnen efter matsäcken, som det heter, i all synnerhet om hon blifvit van att i smått som i stort endast lita på sin matmor.

Ännu en sak vill jag här vidröra. Om jag har en ordentlig tjenarinna, som jag till det mesta kan anförtro hushållsgöromålen, så kan jag dagen i ände, om det behöfves, sitta vid mitt arbete, se efter mina småttingar och sy både mina och barnens kläder. Derigenom t. ex. inbesparar jag ju många kronor årligen, hvilka annars finge utgifvas till sömmerskan och lemnade en kanske svårfylld lucka i min börs. Det finnes ju äfven flere andra arbeten, som falla på en husmors lott, men hvilka hon ej kan medhinna, om hon i hvarje minut skall gå i hushållet och efter hvarje måltid undanläsa maten.

Nu förstår jag mycket väl, att dessa rader ej kunna passa in på de högre klassernas förhållanden, men det kan väl ej vara ur vägen, om någon gång en stämna höjes äfven från de mindre bemedlades led.

Om sqvaller.

Några reflexioner af *Elna Tenow*.

(Slut fr. föreg. n:r.)

Hand i hand med det pikanta sqvallret går det *afundsjuka*, hvilket går ut på att nedsätta och framleta så många fel som möjligt hos endera eller båda af tvänne parter, som funnit hvarandra i kärlek. Ledsamt att säga, är det de ungas sig kallande vänner och deras mammor, som synnerligast excellera häri.

När de unga gjort sitt val och satt bo och sålunda blifvit osårbara för föregående arter af sqvaller, så kommer det *skandalhungriga* sqvallret och sluter dem i sin alltid öppna famn. Nu granskas deras ekonomiska ställning, deras sätt att lefva öfver eller under sina tillgångar, öfver eller under sitt stånd, deras husliga förhållanden, deras sorger och fröjder, deras svagheter och egendomligheter, allt tages af det nitiska sqvallret såsom god pris åt skandalen, som, der den icke kan få det stora, nöjer sig så förträffligt med det lilla, hvilket den förstår att på det behändlgaste piffa upp, så att en meningslös bagatell blir till en sensationell nouveauté du jour.

Fastän det företrädesvis är familjelifvet, som denna form af sqvaller egnar sitt intresse, försummar det ingalunda att syssla med det offentliga, sociala och politiska lifvet och dess personligheter, hvilkas lif och handlingar sällan undgå den föga afundsvärda äran att dissekeras och analyseras af detta tusentungade vidunder, som än på lek, än på allvar,

af tanklöshet eller af illvilja, för att roa eller roas, meningslöst eller med hemliga afsigter kastar boll med våra känslor och handlingar, vår heder och vårt goda namn.

Förhatligast är utan tvifvel det *medvetet illasinnade* sqvallret, som skiljer sig från alla de föregående, hvilka t. o. m. kunna förenas med ett godt hjerta och en fläckfri karaktär, deruti att det har en oädel baktanke, oftast den att nedsätta andra för att sjelf komma upp, eller också framgår af hämd, afundsjuka och inneboende elakhet. Det offentliga och politiska lifvet, i våra dagar liksom årtusenden tillbaka, är alltid en favoriserad tummelplats härför. Ingen är ren och ingen går fri.

Jag borde nu kunna avsluta mina sqvallergrupper, men jag måste nämna ännu en, det skenbart hederligaste men kanske mest förädiska, nemligen det *välmenande* sqvallret, hvilket blandar sig i andras angelägenheter i akt och mening att ställa till rätta och göra gagn, men som i nio fall af tio verkar motsatsen.

Jag har gjort ett försök till systematiserande af detta samfundsonda endast för att visa, huru omfattande och i allt ingripande det är, huru hopplöst utsigten att segra i ett utrottningskrig ter sig för den betänksamme iakttagaren.

Lika gerna kunde vi försöka drifva vattnet i våra norrländska elfvar tillbaka till sina källor i fjellen, som att afbryta det hviskande, smygande, tisslande, tasslande och lismande, ärelösa och herrelösa sqvallrets ström. Allt hvad vi kunna göra är att leda och dämna, så att det icke öfersvämmar och rifver med sig för mycket af stränderna, mellan hvilka det brusar fram.

Sjelfva kunna vi föresätta oss att icke skatta åt sqvallret utan fördöma och förfölja det, hvarhelst vi kunna; men då stå vi åter tvekande framför samma fråga, från hvilken vi utgingo: »hvad är sqvaller, och hvad är det icke?» — Vi kunna ju knappast öppna vår mun, utan att komma andras angelägenheter när.

Och då komma vi på den tanken, att det måste bero på *sättet, huru vi tala, våra bevekelsegrunder och vårt sinnelag*. Männe vi icke då äro sanningen ganska nära? På *sinnelaget* är det just det beror, på sinnelaget hos den som talar och den som lyssnar, lika mycket hos båda.

Derför kunna vi icke utrota sqvallret hvarken med goda föresatser eller moralisk förföljelse eller juridiska domar, men det skall försvinna af sig sjelf den dag, då menniskoanden nått så långt i förädling, att den föraktar att syssla med det lumpna och småsinta, då den lärt sig, hvad det innebär att icke »glädjas åt orättfärdigheten», då den icke längre har ett oemotståndligt behof att draga allt i smutsen för att sjelf synas förträfflig, då begreppet »älska menskligheten» icke blott är ett ord på läpparne hos några få, utan vuxit in i det innersta medvetandet hos de många.

I den tiden skall historien bland flydda seklers förvillelser och råhet äfven nämna *sqvallret*, för hvilket ungdomen skall lära sig rysa såsom våra barn göra det vid tanken på de hexbål, som forntida vidskepelse reste.

Sen till, ärade läsarinna, att Idun ej saknas hos någon af edra bekanta!

Varen nyttiga i hemmen!

Några ord i anledning af uppsatsen »Ojemn konkurrens».

Ti n:r 3 af Idun för i år har »Lilly» under rubriken »Ojemn konkurrens» fört de obemedlade unga flickornas talan gent emot de bättre lottade medsystrarnas i täflan om platser och sysslor (specielt som guvernanter).

Det är ju ock allt skäl att bära fram hvad som kan anföras emot denna konkurrens, men man kan icke förty vara af helt olika mening angående motiven till den sammans uppkomst och fortgång.

Är det verkligt och allmänt *verksamhetsbegär*, som föranleder våra lyckligt lottade unga flickor att lemna föräldrahemmet och ge sig ut? Eller spåras icke snarare i detta förhållande modets inflytande?

»Det är modernt!» Se der trollformeln! Ty icke kan det vara alldeles nödvändigt, att de brodera i båge — *endast* »brodera i båge och vänta på friare», derföre att de stanna hemma? Blifva de verkligen mera »oberoende» såsom löntagande i ett främmande hem under för dem likgiltiga människors granskning och kritik, hvilken visserligen kunde vara dem till nytta, om den gäfves på ett humant och öppet sätt och ej smög sig bakom deras rygg, som ock kan inträffa? Man får ej göra sig illusioner och tro, att man allestädes blir ansedd som hörande till familjen. Det är väl mycket begärdt i en bristfull verd. Icke sant?

Derföre: måtte de flickor, som ej behöfva komma bort, besluta sig för att vara nyttiga *i hemmen!* Och framför allt: måtte de upphöra med att konkurrera för att uppbära en ringa penning, den de kanske icke alltid använda just så väl! Eller hur är det? Gifven I er lön till något godt ändamål för att hjälpa fram någon, som *behöfver* förtjena sitt lefvebröd? Jag endast frågar, emedan jag hört, att den anspråklösa lönen stundom går till luxuösa toaletter, hamnar på konditorier etc. För er egen skull hoppas jag dock, att detta är endast förtal.

Hvad skolen i företaga i hemmet? Jo, för det första bören i älska och värdera det såsom det bästa lifvet har att bjuda. Och då I ären uppvuxna och lemnat skolan och edra mödrar börjat tröttna vid de husliga bestyren, bör ingenting vara er kärare än att lindra deras möda; ingenting kan heller vara mer till nytta för eder sjelfva än att införlifvas med hemmets inre verksamhet, medan mödrarne ännu hafva krafter att leda och I ej blifvit för gamla till att lära det, som qvinnan behöfver för att fylla sitt värf i eget hem.

Ären I flere syskon, torde någon liten »kom-sist» hafva behof af och rättighet att vara i eder åtanke framför alla andra i sina första studier. Det är ju lärarinnekallet I synnerligen läggen an på? Nåväl, då kunnen I vara nyttiga och göra godt tillika genom att undervisa någon fattig stackars flicka utan lön. Jag känner en rik ung dam, som tagit flere elever till sig i hemmet och lär dem, hvad hon sjelf fått lära, derföre att de ej kunna betala för sig i skolan. Hon vill »vara nyttig» på det allra bästa sättet.

I hemmen kunnen I rangera er så, att tiden delas mellan husliga bestyr och de mera angenäma sysselsättningar, som talanger och studier erbjudas. Borta deremot blir det att

»dansa efter andras pipa», och varen säkra om, att frihet icke är dess melodi!

Ännu en verksamhet kan föreslås eder i hemmet: välgörenhet. Den tid I egen åt nöden, den tröst, som gifves de elända, är icke bortkastadt mynt på livets marknad.

För min del finner jag det *sorgligt*, att flickorna vilja skiljas från sina närmaste ut till främlingar. Känslan uppreser sig deremot. Det är ju, som ville de glömma dem och fly hemmets kraf.

Nej, stannen hemma, varen husliga och verksamma *der*; det skall göra eder belättna och friska, det fria arbetet! Och skalden säger oss ju att: »helsan är höjden af all poesi».

Inga Schenfelt.

IDUNS

femte pristäfling.

1) För den bästa uppsats från något *qvinligt yrkesområde* utdelas **ett pris af 25 kronor**. Härvid tillstädjes de täflande den största möjliga frihet i val af ämne, för så vidt detta endast faller inom uppgifven ämnesgrupp, som ju är synnerligen vid, då den omfattar all qvinlig verksamhet utom hemmet, denna må nu bestå i t. ex. någon lärarinneverksamhet eller i ren handtverksutöfning.

2) För den bästa skildring ur eller uppsats öfver *societets- och sällskapslif* utdelas **ett pris af 20 kronor**.

Täflingskrifter inom dessa tvänne afdelningar få ej öfverstiga fyra vanliga spalter i Idun.

3) För den bästa och rikhaltigaste samling af praktiska råd och rön för hus och hem (afsedda för Iduns smala spalter) utdelas **ett pris af likaledes 20 kronor**. För täflingskrifter inom denna afdelning gäller ingen bestämd omfångsbegränsning.

Täflingskrifterna, som böra skrivas endast på en sida af papperet och förses med namn eller signatur samt förseglad namnsedel, skola vara inlemnade senast den 15 mars. Å baksidan af konvolutet bör tecknas ordet: *Täflingskrift*.

Redaktionen.

Till erfarna husmödrar!

Finnes i Stockholm någon husmor, som med hjälp af endast en vanlig tjänstflicka kan på ett tillfredsställande sätt sköta ett hushåll på 3 fullvuxna personer och ett litet barn, 4 å 5 rum med hvad dertill hörer? Och är det tänkbart, att hon derjemte kan få någon stund öfrigt för egen själsodling och för sin makes intressen? I sådant fall, hur ordnar hon sitt hus och sin tid?

(Vi antaga att barnet är friskt, och i enlighet med nutidens åsigt om det rätta, vandt att så mycket som möjligt ligga stilla i sin lilla bädd.)

Jag är öfvertygad om, att mången ung, ofta rådvill fru skall med mig vara mycket tacksam, om någon eller några praktiserade husmödrar ville lemnas några på erfarenheten grundade råd i denna sak.

Betty.
(Ung husmor.)

Att anlägga en hönsgård.

Vid anläggandet af en hönsgård skiljer man på huset (lägg- och sofrummet) och gården, som är tummelplats för dagen. Man kan mura hönsuset omkring 1½—3 meter bredt och 2 meter långt och högt. Den förstnämnda storleken är tillräcklig för 8 höns. Ännu lättare är det dock, om man köper en stark trälår af de angifna dimensionerna och inreder denna till hönsus. Invändigt bstrykas väggar och tak med kalk, hvilket bör upprepas minst en gång om året. Redena böra anbringas på något afstånd från golvet på ett temligen mörkt ställe. Upp till dessa föra sittpinnarne, som man placerar som trappsteg. Sittpinnarne böra anbringas minst 45 ctm. från hvarandra, och ingen af dem bör stå närmare väggen än ½ meter, då tuppen annars lätt stöter stjerten. De böra ej anbringas högre än 75 ctm. Det är att rekommendera att ej spika fast sittpinnarne, utan lägga dem i inskärningar i fastspikade bräden för att lätt kunna taga ut dem och öfverstryka dem liksom hela huset med kalkvatten eller svafvelblomma för att döda ohyran. Golvet beströs med sand, aska, löf eller dylikt och rengöres hvarje vecka. Spillingen är ett förträffligt gödningsmedel. I ett sådant hus komma hönsen — endast der är någorlunda renligt och varmt — att trivas väl och lägga ägg så godt som hela vintern. Är hönsuset af trä, bör det i synnerhet hållas omsorgsfullt rent och i sträng kyla täckas med torf eller dylikt.

Hönsgården måste framför allt vara tillräckligt stor. För hvarje djur behöfves 1 å 1½ meter i fyrkant. Bäst är om grunden består af trädgårdsjord, i hvilken hönsen finna mycken näring. Det är dessutom att anbefalla att inrätta ett s. k. »stoftbad», d. v. s. i ett soligt hörn uppluckrar man jorden så godt som möjligt och blandar den med fin aska eller sand, hvari fjäderfäet gerna »badar» sig. — Stängslet omkring kan bestå af läkt, gärdsel eller bäst stålträsnät. Det är också bra att öfvertäcka hönsgården, så att hönsen ej kunna flyga öfver och man kan undgå den osköna klipningen af vingarne. Man öfvertäcker antingen med stålträsnät eller med ett vattentätt tak (bräder och takpapp), hvilket senare erbjuder stora fördelar.

Hvilka hönsracer bör man anskaffa för att få den största möjliga nytta af dem? Man bör skilja på goda värp- och goda slaghöns. Till den senare klassen höra först och främst de franska racerna, *la Flèche*, *Houdan* och *Crévecoeur*, på den senare tiden äfven *Langshans* och *Plymouth-Rocks* eller klipphönsen. Medan bägge dessa utmärka sig som goda värphöns och i synnerhet som vintervärpare, äro de franska arterna tafelhöns i ordets bästa bemärkelse. Men önskar man endast många och stora ägg, äro spanska och italienska höns att anbefalla framför alla andra; de senare lägga ofta 200 ägg om året. De äro lätta att uppföda och börja redan vid en ålder af 5—6 månader att lägga ägg. Dessutom äro de mycket förnöjsamma och alltid ifrigt sysselsatta med att söka näring. Men de äro icke goda slaghöns och visa nästan aldrig någon lust till ruggning. Derfor bör den, som håller italienska höns, skaffa sig ett par höns som rugga bra, såsom *Brahmaputra* eller *Kockinchinahöns*, hvilka äro öfverträffliga som rugghöns.

Fjäderfäets underhåll och förplägning äro mycket enkla, då hönsen i allmänhet äro lätt tillfredsställda. Om morgonen, då de släppas ut, få de litet potatis eller andra rester från köket — i stark kyla bör det vara något uppvärmt — samt rent, friskt dricksvatten. Om middagen få de säd. Hur mycket man bör gifva hvar och ett, lär man sig snart. Djuren böra bli mätta men intet der utöfver. Om sommaren bör rekommenderas att gifva dem mycket grönt såsom kortskuret gräs o. s. v. Äfven kan man för omväxlings skull, hvilket hönsen tycka godt om, emellanåt gifva dem kli, blandadt med grönsaker eller liknande.

Teater och musik.

Kungl. operan återupptog sistlidne fredag den sedan flere år tillbaka här ej uppförda operan »Hvita frun på slottet Avenel». Att denna melodiosa opera-comique ej förlorat sin dragningskraft visar det lifliga bifall, som vid hvarje uppförande kommer den samma till del från den fullsatta salongen. Utförandet är ock på det hela taget värdt det bästa erkännande. Att hr *Lundmark* i vokalt hänseende ej räcker till för Georges' ganska mycket fordrande parti — och särskildt bör hr L. akta sig att forcera sin röst — är ett faktum, som ej torde kunna bestridas, och minnet af hvad före-

gångaren *Arnoldson* i detta parti presterade framträder här på det lifligaste. Hvad deremot spelet och taldialogen beträffar, förtjenar hr L. särskildt beröm. Hurtigheten, det ungdomliga modet och den medfödda adeln hos den unge krigaren och sjömannen komma till full rätt. Hr L:s figur och utseende lämpa sig ju ock förträffligt för scenen. Det bifall, som kommer honom till del, är ej heller att undra på. Måhända skola ock de förefintliga bristerna i vokalt hänseende med tiden kunna bortarbetas. — Fröken *Eks* Anna vittnar som vanligt om redbart och samvetsgrant studium, men — påståendet att fröken E. egentligen ej lämpar sig för opera-comiquen torde nog vara berättigadt. Fröken *Karlsohn* sjunger alltid väl och intagande, men denna gång röjde hon äfven i sitt spel — som Jenny — en liflighet och ledighet, som gjorde att man mindre, än eljes skulle varit fallet, här saknade fru *Edling*, för hvilken denna roll ju är särdeles lämplig. Hr *Strömberg* är en präktig *Gaveston*, både hvad sång (frånsett en öfvergående de-tonation i början af andra akten) och spel angår. Hr *Nilsson* visar som *Dickson* mycket goda anlag för opera-comiquen och hr *Grafström* är likaledes bra som *fredsdomaren Mac Irton*. Uddman har man dock svårt att glömma i denna roll. Operan är synnerligen förtjensfullt inöfvad under kapellmästaren *Hennebergs* ledning. Under inöfning att snart uppföras äro repriserna »*Josef i Egypten*» samt den nya 1-aktsoperan »*Djamileh*» af »*Carmens*» kompositör *Bizet*.

K. Dramatiska teatern har i 3-aktskomedien »*Pepa*» af *Meilhac* och *Ganderax* — ett af de ofta förekommande franska skilsmessostyckena — erhållit en ny dragningskraft, på samma gång som ett par af dess främsta skådespelarekrafter fått ett nytt tillfälle att visa sin framstående talang från den allra bästa sidan. Hr *Hartman* utför titelrollen med all den fina uppfattning, som rollens olika skiftningar kräva, och med den intelligens, som hon i så rikt mått eger. Ja, vi våga påstå, att denna prestation är en af de bästa bland alla de många utmärkte, som denna framstående skådespelerska skänkt oss. Det bifall, som här kommer henne till del, är ock mer än berättigadt. Detta senare gäller i lika hög grad om hr *Fredrikson* som den fränksilde äkta mannen *Raymond de Chambreuil*. Det område, till hvilket denna äkta parisiska vivörsnatur, i grund och botten ärlig och rättfram, hör, ligger ju speciellt för hr *Fredriksons* naturel, men så skapar han ock här en så förträfflig typ, att hans prestation ovilkorligen måste rycka åskådarna med sig och framkalla det mest intensiva och välförtjenta bifall. Fru *Dorsch-Bosin* var ej i allo — vi tala här endast om premieren — fullt så tillfredsställande, som man kunnat vänta af denna rutinerade skådespelerska. Hennes uppträdande var något för afmätt, hennes repliker för afhuggna. Hr *Palme* gjorde af sin obetydliga roll ett stort frågetecken. Hr *Hedin* väckte munterhet för sitt trefliga, godmodiga utförande af presidenten *Ramiro Vasquez'* ganska tacksamma roll. Applåderna, efter första akten något reserverade, blefvo sedan allt lifligare.

Svenska teatern bjöd i går afton (tisdag) åter på nytt program. Representationen, som upptog »*Namn-kunniga fruar*», lustspel i tre akter af *Franz von Schönthan* och *G. Kadelburg*, samt »*Otellos triumf*», lokaliseradt skämt i en akt från tyskan, blef en fullständig *succés de rire*. I det förra stycket, hvars första akt föreföll mycket långträdig, men hvars båda följande blefvo så mycket gladare, togs priset onekligen af hr *Olsson*, hvilken af den ungerske greffen *Bela-Palmay* skapade en alldeles förträfflig karaktär. Hr O. har med denna roll tagit ett betydande steg framåt som karaktärsskådespelare, det är oomtvistligt. Hans rådbråkande af språket, naturligt och utan alla öfverdrifter, förtjenar särskildt erkännande, helst som ett naturligt lagom i detta fall är så svårt att träffa. För öfrigt var hans allt igenom korrekta och allvarliga återgifvande af den omedvetet löjlige ungraren af synnerligt god verkan och framkallade rättvist bifall, ej blott efter aktsluten, utan äfven inför öppen ridå. Dernäst förtjenar fru *Stenfelt* att nämnas för sitt varma, måttfulla återgifvande af tant *Paulas* roll. Hennes sortie i sista akten var af synnerlig effekt och väckte stormande bifall. Fru *A. Lundberg* som den bortskämda, men hjertegoda och ystra flicksnärtan *Herma* rön-te välförtjent bifall. Af de öfriga förtjenar fröken *Lundqvist* samt hr *Lundberg* och *Ranf* att omnämnas. Samspelet var synnerligen godt.

Var det första stycket munter, så var det andra rent af uppsluppet. Här firade hr *Varberg* som aktör *Ramp*, den der håller på att instudera *Otellos* roll och låter alla i hans rum inträdande

personer omedvetet spela med i det Shakespeare-ska skådespelet, en sannskyldig »triumf». Publiken nästan kiknar af skratt. Bifallet delar med rätta fru *Littmarck*, som på det mest drastiska sätt framställer fru Kaklund, Ramps värdinna. Öfriga medspelare göra sitt bästa. Det hela går med lif och lust, och med temlig visshet torde man kunna förespä, att det nya programmet kommer att locka många fulla hus.

Den 13 febr.

F. Hbg.

En radikalkur.

Novell

af

Elin Ameen.

(Forts.)

Gneborgmästarinnan Brummer hade varit ungdomsvän till fru Birger, och Annie hade som barn ofta sett borgmästarinnan. Hon visste mycket väl, att denna befann sig i den stad, der hon skulle slå sig ner, hon hade till och med skrivit derom till henne, men som det var Annies mening att lefva alldeles ensam utan umgänge, hade hon tänkt göra borgmästarinnan endast ett skyldighetsbesök och låta det stanna dervid. Men hon kände ej sin mors ungdomsvän — det blef henne omöjligt att motstå all den vänlighet, som strömmade mot henne från den lilla gumman, och till slut infann hon sig ofta och gerna hos henne och lärde sig anse det hemmet som sitt eget.

Fjorton dagar efter Annies ankomst till staden börjades undervisningen för höstterminen. De första dagarna, när hela skaran af de för henne äfven till namnen obekanta barnen, larmande och stojande, rusade in i salen, kände hon ej ringa rädsla öfver det arbete, hon åtagit sig. Hur skulle hon få nog af både andliga och fysiska krafter dertill, och huru skulle hon få ett verkligt lefvande intresse för sitt arbete och alla dessa små, simpla barnungar, hvilka från sina torftiga hem förde med sig en qväljande, osund lukt!

Det dröjde ej länge, förrän hon uppgaf allt hopp om att kunna ålska sitt arbete. Hon försökte redligt uppfylla sina pligter, hon försökte äfven intressera sig för hvar särskild individ af sina lärjungar, hon besökte deras hem och tog reda på deras förhållanden. Men något brinnande nit, någon hjertats värme kom aldrig med.

— Det var icke detta, jag var ämnad för, sade hon till sig själf, och der kunde komma en bäfvande ångest öfver henne vid tanken på de långa, åndlösa åren, hvilka lågo framför henne. Och så kunde en svag längtan, ett obestämdt hopp åter vakna inom henne — efter något, som skulle i den ringaste mån ersätta, hvad hon förlorat. Men hon qväfde ögonblickligen denna längtan, hon hade ingen rätt att vänta annat af lifvet, arbeta och försaka tillkom henne, dottern till den man, för hvilkens brott ännu andra ledo!

Och dagarna flöto bort, fortare än hon trodde, tiden gick, och tiden har dock en gång ett slut!

Något annat umgänge än borgmästarinnan sökte hon ej. En och annan skulle nog som ett slags barmhertighetsverk bedt henne besöka dem, men hennes stolta, kalla afböjande gjorde, att en dylik anmodan aldrig förnyades.

När qvällen kom och barnskarans støj utbytts mot en ljudlös stillhet, satt hon vid lampan i sitt lilla förmak, läste, arbetade eller fantiserade vid pianot.

Hos borgmästarinnan gjorde hon snart doktor Ljungs bekantskap. Han påminde henne om, att de träffats på en promotionsbal i Upsala och der dansat med hvarandra. Hon kom ihåg balen, men af doktorn hade hon intet minne. Det var så länge sedan — i hennes flydda ungdom! Hon kände sig verkligen betydligt äldre än doktorn, ehuru hon i själfva verket var några år yngre. Men studentlifvets glada kamratskap låg ännu öfver honom som en frisk morgondagg, och hans lifliga lynne lyste med nästan pojkaktig skalkaktighet fram ur hans ungdomligt vackra ansigte och spelade med en munterstråle i hans ljusblå ögon.

Medan Annie ansåg sig ha afslutat räkningen med sitt egentliga lif, hade doktors nyss börjat. Han var fullt medveten om sin ovanliga begåfning och sitt »goda hufvud». Tidigare än de flesta andra hade han afslutat sin akademiska kurs med glänsande beröm. Alla spådde honom en lysande framtid, och hans egen äregirighet manade honom att låta spådomen gå i fullbordan. Hans plats som andre stadsläkare i en småstad var endast något, han gripit i förbifarten som ett par års säkra brödstycke och nästan som en fortsatt studiekurs i den praktiska vetenskapen.

»Ser ni», sade han en dag till Annie, »här experimenterar jag — det blir sedan hufvudstaden förunnadt att njuta de lysande frukterna af mina experiment i landsorten.»

»Arma offer», svarade Annie; »måtte jag aldrig behöfva bli bland deras antal!»

»Har ni så litet förtroende till min skicklighet?»

»Ni säger ju själf, att ni endast gör förberedande experiment i detta olyckliga samhälle!»

»Åh, naturligtvis inte alltid — jag går nog också efter gamla slentrianen. Men hur vill ni man skall kunna göra vetenskapliga upptäckter utan att experimentera. Jag vet, att jag redan i mycket kommit ett steg längre än de gamle — det är mina radikalkurer, ser ni, och de skola om några år ha gjort min ryktbarhet!»

Hon såg med en liten känsla af smärtsam afund på honom, som ännu hade en framtid, ett mål, något stort och lyckligt att vänta och hoppas på.

»Och ni ämnar lefva endast för er vetenskap?» frågade hon.

Han log.

»Det tror jag inte — jag tänker också njuta af lifvet.» Det lyste till i hans ögon, som hade han i ett nu sett ett perspektiv af de njutningar, som väntade honom.

»Tror ni, att ett lif egnadt åt en allvarlig verksamhet kan förenas med nöjen och njutningar?»

»Det blir det jag får pröfva. Men ni tror det ej, eftersom ni endast lever för ert arbete i försakande tillbakadragenhet.»

Hon gaf honom en kall, nästan fiendtlig blick.

»Jag? Jag arbetar, därför att jag måste — jag försakar, därför att jag ingen rättighet har att njuta.»

Det var en afton hos borgmästarinnan de vexlade dessa ord, en afton alldeles lik många andra under vinterns lopp. Borgmästarinnan kunde ej lefva utan sina små spelpartier minst en gång i veckan. Stadens gamle doktor med fru och elementarskolans rektor infunno sig då. Unge doktorn spelade aldrig, därför att det var honom omöjligt att hålla tankarne samlade på en enda sak i flere timmar. Annie spelade ej heller, utan de två sutto litet af-

sides från de andra, inbegripna i förtroligt samspråk, eller gingo de ut i salen, der det gamla skrälliga pianot stod. Hon ackompanjerade honom då till hans rätt vackra baryton eller spelade hon för honom små enkla, anspråkslösa stycken. Att själf sjunga kunde ingenting förmå henne, fastän hon hade en liten röst, som genom god undervisning blifvit rätt uppöfvad.

»Nej, det är endast, när jag leder skolbarnens sång, som jag måste sjunga, eljes aldrig — numera,» svarade hon bestämdt.

Annie, som att börja med endast motvilligt infunnit sig hos borgmästarinnan, slutade med att gerna komma och tycktes trifvas mycket godt der.

När så borgmästarinnan och doktorinnan sågo de två unga allt mer närma sig hvarandra och blifva förtroligare, samt hur Annies allvarliga ansigte började få ett gladare uttryck, och hur hon till och med någon gång kunde låta höra ett sakta, dämpadt skratt — då sade de *ruter* i stället för *hjerter* och *pass*, när de menade *spel ut*, och nickade betydelsefullt åt hvarandra.

Annie satt ensam vid det lilla runda bordet i förmakets ena hörn. Midt på golfvet stod som vanligt spelbordet, och de spelande voro i full fart med sin sysselsättning. Annies arbete låg i hennes knä. Hon såg litet blek och trött ut och lutade sig tillbaka mot soffans rygg, i det hon betrakade de spelande. Rektor Bergman satt stel och värdig med rak hållning och betänkte sig noga, innan han bjöd på sina kort. Han var en fyrtio års man med ett på en gång blidt och allvarligt ntryck i sitt slätrakade ansigte. Håret var tunt öfver hjessan och grånadt, ögonen klara och genomträngande bakom de guldbågade glasögonen, som han aldrig aftog. Annie tyckte bra om honom, han var visserligen i allmänhet tyst och fåordig, men när han yttrade sig, bar det prägel af att vara väl öfvertänkt och sakkunnigt. Annie förvånades många gånger öfver, hur rektorn med endast ett par ord kunde ge en åsigt till känna, så träffande och öfvertygande, att den i själfva verket vida mer begåfvade doktor Ljung blef besegrad och tystad, sedan han en lång stund qvickt och sprakande ordat vidt och bredt, utan att komma till någon fast hållpunkt.

Midt emot rektorn satt den gamle doktorn, full af podager och ålderdomskrämpor, så att när hans hustru släpat honom in till borgmästarinnan och satt honom på en stol, der han tungt föll ner, förblef han der under resten af aftonen och fick äfven sin supé dit in. Podagern gjorde honom knarrig, han dundrade och svor under spelet och retade upp sig, så att hans tjocka, rödbrusiga ansigte, omgifvet af hvita polisonger, blef purpurrött. Mest svor han, när hans egen hälf, som var mycket tankspridd, sade *spader*, när hon menat *pass*, eller när hon kom med själfständig préférence på tre spel på hand. Den stackars gamla frun satt alltid med hjertat i halsgropen och spelade i sin förvirring allt hvad galet var, till dess hennes finhylta, vackra ansigte i den hvita mössan blef lika rött som hennes dundrande makes.

(Forts.)

Idun bör ej saknas i något hem; den vill för alla vara en god tomt, en tillförlitlig rådgifvare.

Hemmet.

Vägen till mannens hjerta. Ebon har i nr 51 af »Idun» för 1888 visat oss vägen till mannens hjerta, och det var ju en god och nyttig lärdom att inhämta. Men om denna väg ej ginge fram annorstädes än öfver ett sådant middagsbord som det af Ebon beskrifna, så skulle det bli synd om många fatitga fruar på landet, som kanske inte fyra gånger om året förmå bjuda sina äkta män ett dylikt bord. Jag tror dock, att om vi rätt tänka på saken, så kunna vi finna denna väg på åtskilliga andra håll än öfver middagsbordet, om äfven detta spelar en vigtig roll härvidlag. Om vi beflita oss om att alltid vara vid jemt och glad lyne i våra mäns sällskap, hålla hemmet rent och snyggt och oss sjelfva desslikes förstas, troget uppfylla våra pligter och så bjuda våra män vid bordet det bästa, huset förmår, och detta, ehvad det är, väl tillagadt — så tror jag att vi också på denna väg nå målet.

Albert...

Tjenarne.

Girighet och snålhet äro sorgliga, hvar de uppenbara sig uti lifvet.

Då de af husbönderna riktas emot dem sjelfva eller deras barn, kan det ju vara sorgligt nog, men de förra hafva ju i så fall blott sig sjelfva att skylla, och de senare komma ju dock alltid på ett eller annat sätt samt förr eller sednare att tillgodoses.

Men beklagensvärdast är det dock för visso, då våra tjenare skola blifva martyrer för vår girighet och snålhet, tjenarne som bära dagens tunga och hetta, som arbeta ifrån arla morgon intill sena afton; nej, det är icke allenast beklagensvärdt — det är afskyvärdt.

Husbönder, minnens dessa ord: »gifver tjenarenom det tjenarenom tillhör!»

Hoi.

Hushållet.

Smör eller margarin? Ett par metoder att skilja det äkta kosmörret från det numera i handeln allt vanligare margarinsmörret torde helt visst vara Iduns läsarinno välkomna. Man blandar några droppar svafvelsyra med litet af smörret. Är smörret äkta och godt, antar blandningen först en dunkel, hvitgul färg, men blir senare tegelstensröd. Är margarin eller oxtalg blandad i smörret, ser blandningen först ut som klar bernsten, men efter några minuter blir den djupt karmosinröd. — Ett enklare husmedel består i att breda litet smör på skrifpapper, rulla samman detta och antända det. Är smörret rent, utvecklas en rätt behaglig lukt, men är det blandad med animaliska fettarter, luktar det som os af talg.

K. K. K.

Matlagning.

Prinsesspudding. Knapt $\frac{1}{2}$ liter god mjölk, $\frac{1}{2}$ socker, 38 ort socker och $\frac{1}{2}$ socker mjöl vispas öfver elden, tills det är upphettadt, men får ej koka; uppsläs och vispas, tills det kallnat Sedan iröres 9 äggulor och citron efter smak samt till sist 5 till hårdt skum vispade äggwhitor.

Massan hälls i dubbelsmord form, kokar i vatt-panna med glöd på locket i 2 timmar, serveras med vin och saftsås.

E-u.

Vattenmunkar till buljong. Ett kvarter vatten kokas med $\frac{1}{2}$ socker, hvarunder $\frac{1}{2}$ socker hvetemjöl iröres. Sedan denna deg fått kallna, iröres 3 st. ägg, hvar efter med en sked små bitar af degen lägges på smorda plåtar och gräddas i ganska varm ugn. Serveras varma.

Elin.

Biffar af fläskkött. Köttet males endast en gång. Deraf formas små biffar. Beströs med salt, peppar och stötta skorpar. Stekas i smör, passande för smörgådsbordet.

Mya Dec.

Efterrätter.

En billig tårta. $\frac{1}{2}$ socker, tvättadt smör arbetas något med en sked. Derefter arbetas in i detsamma $\frac{1}{2}$ socker hvetemjöl, en äggula, $\frac{1}{4}$ socker och något rifven citron. Degen utkafas till en half tums tjocklek eller något tunnare, skäres i runda eller aflånga kakor och gräddas i ej för varm ugn på smorda plåtar. Då de erhållit en ljusbrun färg, äro de färdiga. Den ena kakan belägges nu med sylt, den andra lägges öfver och bestrykes med glasyr. Tårtan bör skäras i bitar, medan den är varm.

Elin.

Äppelpudding. Formen smörjes med smör och strös med bröd. Derefter lägges ett lager utaf äpplen, litet socker, der efter rifvet bröd och litet smör, tills formen är full. Deröfver slår man någon saft. Ätes utan säs.

Mya Dec.

Carl den XV:s tårta. Ett halft socker, $\frac{1}{2}$ socker, $\frac{1}{2}$ mjöl och 6 ägg. Smörret smältes och röres hvitt, sedan iröres sockret och äggen ett i sender; till sist mjöl. Hälles i hållform och gräddas i ugn. Serveras med vaniljsås, inkokad frukt lägges i midten.

Ange.

Bakning.

Mor Rinas kringlor. $\frac{1}{2}$ socker, 1 kvarter tjock grädda, mjöl efter behag, arbetas till en deg. Kakorna tryckas i socker, förut skurna i remsor, då degen är utrullad. Smörret skall ej skiras.

Mya Dec.

Mandelmusslor. 1 uttvättadt smör, $\frac{3}{4}$ socker, 2 ägg, mjöl efter behag, $\frac{1}{4}$ mandel, hälften söt- och hälften bittermandel. Formarne smörjas så tunt som möjligt. Svag ugnsvärme.

Mya Dec.

Cigarrer. I 4 st. ägg iröres 1 lod horthornssalt, $1\frac{1}{2}$ socker, 1 socker, 8 lod sötmandel, blandad med något bittermandel, samt $\frac{1}{2}$ kvarter söt grädde, allt i den ordning, de här blifvit uppräknade. Degen strykes väl och jemt ut på en smord plåt och öfverstrykes med en äggula samt gräddas i ej för varm ugn. Man skär kakan i hvad fason man behagar, medan den ännu är varm, hvarefter cigarerna insätts i ugn till torkning.

Elin.

Mors bakelser. Dessa bakelser äro billiga, smakliga, och hvad bättre är, fort och lätt bakade. 1 socker, 1 tvättadt smör samt 3 st. ägg arbetas väl tillsammans, hvarefter 2 hvetemjöl iknådas. Utbakas tunt som pepparkakor och göres i hvad fason man behagar.

Elin.

Mandelbröd. 1 socker, 10 äggulor, 3 hvitor, $\frac{1}{2}$ sötmandel, 4 lod kanel och 1 mjöl. Häraf göras bröd af ett fingers längd och trillas i socker samt gräddas på mjöladt papper.

a—a—d.

Kanelbröd. 1 stop mjölk, $\frac{1}{2}$ stop skiradt smör, 8 ägg, 2 lod socker, kardemummar efter smak samt mjöl, så att det blir en lagom deg.

a—a—d.

Kaffebröd. $\frac{1}{2}$ socker, 4 ägg, 4 lod sötmandel, $\frac{1}{2}$ socker och mjöl efter behag. Bröden bakas i hvad fason man önskar och böra rullas i mjöl och socker.

a—a—d.

Marenger. 12 äggwhitor vispas till hårdt skum, häri inarbetas 16 matskedar finstött socker och det gula skalet af en citron. Sedan tages af ungefär ett hönsägg storlek af massan och lägges på ett dubbelt papper, öfversiktas med socker och gräddas i svag ugnsvärme, tills en gulbrun färg erhålles. Härefter uttagas de och läggas två och

två tillsammans, med hallon- eller smultronsylt emellan.

a—a—d.

Goda kringlor. 1 uttvättadt smör röres till skum, då man tillägger $\frac{1}{2}$ socker, finstött och sigtadt socker, 1 spetsglas konjak och 2 mjöl. Bakas mycket fina och små.

a—a—d.

Kanelbröd. 7 ägg, 1 socker arbetas väl; sedan iröres $1\frac{1}{2}$ socker hvetemjöl och kanel efter behag, trillas derefter emellan händerna i runda stänger och skäres i två-tums långa stycken, beströs med socker och kanel (temligen groft af båda sorterna). Sättes på en med smör smord plåt i varm ugn.

Hoi.

Slagt.

Svinslagt. Hufvud och ben, alla skänkar samt det tunna af midteltstycket kokas till sylta; då syltan är väl kallnad skrädes alla kanter af; allt som är afskrädat kokas samman, så att det blir väl smält; litet peppar och lök ilägges, innan det smältes. Då det så är hopsmält, öses det i en gles linne-påse, då flottet afrinner. När blandningen så blifvit riktigt kall, afdrages påsen och man har en god korf; den lägges i saltlaken med den andra syltan. Sylta kan man gömma ett helt år, om man, då den är väl genomkall, höljer styckena väl med salt; den är lika god som ny, om man blott lägger den i vatten, något förr än den skall användas.

Svinlefvorn och lungan kokas i vatten; när de äro kokade, söndersmulas de; allt odugligt bortplockas. När man så har smält och afklarad svinflottet, lägger man lefvorn och lungan jemte salt ibland de så kallade grefvarne, eller hvad som återstår efter det smälta flottet. Nu värmes det hela väl och öses derpå upp i ett fat. Kan sedan förvaras för att stekas ibland potatis och är dertill mycket godt.

Innan flottet smältes, ilägges salt, peppar, ingefära, timjan och lök efter smak. Derpå får det koka, tills det kokar i träslöven, som man har att röra i flottet med; då det så kokat ytterligare en stund, öses det igenom durkslag. Det bör dock först svalas litet.

Spadet, hvari syltan kokat, kan användas som degspad till groft rågröd och är mycket godt dertill. Man låter det sjunka, så att alla benskärfvor och annat tjockt blir på botten, håller derpå af det klara. Kan gömmas i flera dagar, om man inte är färdig att baka strax.

Hilda.

God köttkorf. Tag 1 oxkött, 1 svinkött; hackas fint; 1 fläsk, skuret i små tärningar, 1 kokt, kallnad och rifven potatis, ett halft stop mjölk, salt och kryddor efter smak. Stoppas i väl rengjorda oxtarmar, saltas 3 dagar innan den rökes.

Hilda.

Huskurer.

Händernas vård. Man kan mycket väl sjelf sköta hvarjehanda hushållsgöromål utan att derför få fula händer.

Hvarje qväll, liksom hvarje gång man tvättat händerna bör man på den ännu våta handen slå några droppar af sammanblandad spritglycerin och rosenvatten och derefter torka handen. Man bör hellre taga kallt än varmt vatten, ty det är det varma vattnet, som gör handen röd. Endast unga fruar med snar utsigt till en liten resa böra göra tvärtom, d. v. s. ej taga uti det kalla vattnet, dessutom ej nalkas den varma spiseln med våta händer. Med en smula förstånd och aktsamhet både kan och bör qvinnan bibehålla sin hand mjuk och möjligast hvit, ty äfven detta är ju ett litet pund, som icke skall begrafvas — i t. ex. sillake, som jag vet en viss »praktisk» flicka alltid gör, i stället för att som en likaledes praktisk, men något litet mera förståndig ung fru, — dertill begagna — en gaffel. Ty att skryta med röda

händer på grund af sysslor det är verkligen ett dumt skryt.

Potatis kan t. ex. skalas mycket väl utan att derför skänka mer eller mindre bruna händer som souvenir. Man skalar blott potatisen torr och sköljer den först efteråt i flere vatten.

Frukt, som skall syltas, skalas med silfverknif. Likaså syltlök.

Om genom färgning handen blifvit mörk, genom saftkrämning, eller annat, aftvättas alltsammans med antingen saften af en citron eller med sprit.

Derför böra hushållssysslor icke afskräcka någon, ty ären i blott aktsamma, kloka och förståndiga, så skall ingen kunna ana att Edra små, mjuka, hvita, förtjusande händer nyss derute i köket gjort »vanliga pigssysslor».

Hoi.

Säkert medel mot frost. Köp för 10 öre jodtinctur och pensla ihärdigt hvarje afton de angripna ställena. Finnas sår, är medlet skadligt. Mot frost i händerna eller örönen vill jag just ej rekommendera det, emedan den bruna färgen ej går bort för tvål och vatten.

Mya Dec.

Hvarjehanda.

Mot mal. Man gjuter varm ättik på en upphettad sten eller ett stryktjern och för ångan utmed väggarna i rummet, genom bäddarna och möblerna, i hvilka malen befinner sig; han dör deraf genast. Ett rum, i hvilket ingen mal förut fannits, kan man genom att upprepa detta några gånger för alltid befria från en sådan ohyra.

C. T.

Att putsa smycken af guld. Att rengöra dylika med något putspulver är oftast öndamålsenligt och förderfvar deras glans. Numera använder man en vätska, bestående af $\frac{1}{4}$ liter vatten, 20 gram tvåfaldt kolsyradt natron, 10 gram kloralkali och 10 gram koksalt. Sedan man med en mjuk borste ingnidit föremålen med denna vätska, spolas de af med rent vatten, läggas att torka i kådfri sågspån och afgnidas till sist med silkesvadd.

Karin.

God aseptin. 1 kanna vatten kokas upp, och när det svalnat hälls deri 75 gr. pulvr. borsyra och 25 gr. borax; 100 gr. glycerinolja, 40 droppar pepparmyntolja och 20 droppar nejlikolja tillsätts. Allt silas sedan genom filterpapper.

v. S—n.

Läkareråd.

Vora. Hand- och fotsvett behandlas med hand- resp. fot-bad, 30°—32° varma, under $\frac{1}{2}$ —1 timme hvarje dag med tillsats till badet af sublimat i förhållandet 1:1000. (Sublimat fås ej utan läkares recept.) Dessutom under dagens lopp täta tvättningar med en lösning af tannin i lika delar vatten och sprit (1 gram till $\frac{1}{3}$ liter). Efter tvättningarna pudras med talk. Vid fotsvett måste strumpor vexas minst en gång dagligen. Föreligger något allmänlidande, måste detta alltid behandlas.

Tant X. Använd två gånger dagligen näsdouche med $\frac{1}{3}$ liter ljumt vatten, i hvilket upplösts en tesked af ett pulver af lika delar natrumbicarbonat och borsyra. Minskas ej obehagen genom dylik behandling, fortsätt under några veckor, så bör ni vända er till specialist.

Siri. Vi vilja råda er att en längre tid hvarje natt begagna vätvärmande omslag d. v. s. närmast foten en ferdubbel vattkompress på det sjuka stället, utanpå denna vaxtaft kring hela foten och derutanpå ett väl lagdt omslag af ylle.

Nygift. Dessa obehag försvinna ganska säkert efter några månader. Tills dess är ej mycket annat att göra än att iakttaga en förståndig diet. Dessutom bör ni laga, att ni har jenn afföring.

»Lille gubben» får först upplysa oss om sitt helstillstånd i öfrigt, innan vi kunna gifva honom något råd.

Aura. Så vida ej något underlifslidande föreligger — hvilket kan afgöras blott genom undersökning — så är det sannolikt, att ert onda beror på bleksot. Att så sannolikt är förhållandet, bestyrkes deraf, att jernmedel tydligen ha godt inflytande. Vi vilja derför råda er att fortsätta dermed. En badsejour i sommar torde dessutom vara önskvärd.

Prenumerant af Idun. Skadligt för huden är, så vidt vi veta, detta skönhetsmedel. Om ni har någon nytta deraf, är deremot temligen tvifvelaktigt; åtminstone hafva vi hört personer förklara dess verkan vara = 0. »Ja och nej». Se svar till Greta i nr 5.

H. N. R. 1). Då fickan ej har det minsta symptom från magen, så är det högst osannolikt, att något maglidande föreligger. Troligare synes det oss, att orsaken är att söka i munnen (eller möjligen svalg och näsa). Hon bör därför, om några tänder äro skadade, låta plombera dessa och låta borttaga all vinsten, vidare borsta tänderna väl morgon och afton och helst äfven efter måltiderna och i alla händelser skölja munnen mycket väl efter hvarje måltid och dess utom en gång i timmen med aseptin. 2). Rådligast att anlita öronläkare.

24 år. Huruvida ni har lungot eller ej, kan afgöras blott genom undersökning. Säkert är emellertid, att ni bör söka höja edra krafter genom stärkande föda — i synnerhet rikligt med mjölk — och dess utom taga jern i någon form under några veckor t. ex. af *Blaud's jernpiller* tre stycken tre gånger dagligen till måltiderna. Då ni förra sommaren tyckes hafva haft nytta af en vestkustvistelse, vilja vi råda er att äfven i sommar företaga en badresa. Dr — d.

Frågor.

Nr 24. På grund af anvisningen i Idun N:o 4 att bevara härväxten medelst dekokt på humlestjekar frågas, om ej dekokt på humle gör samma tjänst? H. E.

Nr 25. Huru glacerar man lättast bakverk och huru bereder man sådan hvit glasyr, som man brukar lägga i pappersstrutar, och hvar- med man sedan påsätter namn och garnerar tårter och kakor med? Augusta.

Nr 26. Hvad skall man göra för att få fula golf hvita och vackra? Augusta.

Nr 27. Hvad skall jag göra med mina dracenor och fikus, som förut varit så vackra, men nu svartna och falla sina blad? Hvad är orsaken? Carola.

Nr 28. Hvilket är bästa medlet mot här-fällning samt för bortskaffandet af mjell, som bildat sig på hufvudsvålen, frågar Dina M—g.

Nr 29. Vill någon af Iduns läsarinor godhetsfullt gifva mig idé till en billig men vacker reselit? Prenumerant på Idun.

Nr 30. Frågas om någon af Iduns läsarinor genom Idun ville gifva ett godt råd, huru man skall förfärdiga trefliga och billiga maskeraddräfter, helst harmonierande med hvarandra, för tre eller fyra flickor. Lea.

Nr 31 a. Vill någon af Iduns läsarinor upplysa om, huru Gants de Suede kunna förnyngas, om de kunna tvättas eller färgas, samt huru och hos hvilken? b. Huru öfverföras bäst genom schabloner namnen på linne, som skall märkas genom sömnad? Viola.

Nr 32. Hvertill användes vattenglas? Hvar får man glaspulver att köpa? Hilda.

Nr 33. I fröken H. Lundins bok om kläd-sömnad står, att man begagnar mönstertrissa att rita mönster med. Hvar kan man få köpa en sådan trissa? Kanske jag genom Idun kan få veta det? Hilda.

Nr 34 a. Hur beredes Pariserkorf? b. Hur bakas Stockholms knäckebröd? Hilda.

Nr 35. Enligt växtfysiologien tillgår väx- ternas respiration sålunda, att växtens gröna delar, d. v. s. bladen, om dagen under ljusets inflytande upptaga kolsyra ur luften och ut- dunsta syrgas, då deremot blommorna ständigt lemna ifrån sig kolsyra, sålunda för- giftande luften för människan, hvidan blom- mande växter äro ohelsosamma att hafva i boningsrum, och i sofrum böra aldrig växter finnas. Nu finnas växter med icke gröna blad, t. ex. Achyranthes, Coleus, Cineraria maritima, Evonymus, Perilla, vissa Pelar- goniaerter m. fl., hvilka ofta odlas i bonings- rum. Ofta har jag undrat, om dessa växter med anorlunda färgade blad hafva samma and- ningsprocess som blommorna, eller om de, trots sina färgade blad, respirera såsom gröna växter. Vidare har jag undrat, om växternas respiration sker på samma sätt vid konstgjord belysning (med ljus, fotogén eller gas) som vid dagsljus.

Kan och vill någon af denna tidnings läsare (eller läsarinor) gifva upplysning härom, vore jag synnerligen tacksam och ber att härmed på förhand få uttala ett hjertligt tack till den, som godhetsfullt svarar på mina spörsmål.

Kanske än en fråga: Huru skall man bära sig åt för att i boningsrum få frön af Corypha, Breodoxa, Lantania, Euterpe, Pandanus, och andra palmarter att gro? Hvilka palmarter äro att föredraga för boningsrum? Huru skötas de bäst, då de grott och börjat växa? Magni, florist.

Nr 36. För någon tid sedan cirkulerade inom pressen en uppgift om, att i Jönköping beslag gjorts på mannagryn, som befunnos vara giftiga, emedan de skulle hafva varit färgade med blyoxid. Med anledning här af frågas: Huru kan man på enklaste sätt under- söka, huruvida mannagryn äro färgade eller giftfria? A. F. S.

Nr 37. Skulle någon af Iduns läsarinor kunna och vilja lemna anvisning om, huru den bröd- och fruktpudding, som i Visby ser- veras för badgästerna, tillagas, vore jag mycket tacksam. A. F. S.

Svar.

Nr 4. En utmärkt treflig boräduk, som jämförelsevis blir y ket billig, kan göras

Utställning och Försäljning

är öppnad

40 Drottninggatan 40

af de vid 1888 års Utställning i Köpenhamn med högsta priset belönade samt i Sverige och Utlandet

Patenterade

Svenska Stickmaskiner

af J. E. ERIKSONS MEK. VERKST.-AKTIE- BOLAGS TILLVERKNING Stockholm.

Agenter antagas för Skandinavien, Finland & Danmark.

Skandinavien, Finland & Danmark. Agenter antagas för

Å dessa stickmaskiner kan tillverkas: gardiner, stramaljer, filter, pläder, täcken, öfverkast, dukar, mattor, möbel- tyg, dam- och herrvästar, kalsonger, kjolar, tröjor, strumpor, damasker, vantar, mössor, öfverkläder, kappor, goss- och flickkläder, schalar, teaterkappor samt hundratals andra artiklar, som man af ylle eller bomull behöfver i hemmet. Maskinerna tillverkas af bästa svenska materiel, äro enkla, lättskötta och eleganta samt taga, med bord, ej större plats än en vanlig familjesymaskin.

Köpare af stickmaskiner erhålla gratis den undervisning, som erfordras för de olika arbetenas förfärdigande. Af förbättringarna vilja vi särskildt nämna systemet för plaggens fasonering, hvarigenom all räkning vid stickningen borttages.

Ett rikhaltigt lager af sådana artiklar, som tillverkats på dessa stickmaskiner, är ständigt till påseende i utställ- ningslokalen.

Agent för Stockholm och omnejd: handl. P. Persson, 40 Drottninggatan 40.

genom att af oblekt 12 tvinnadt bomullsgarn virka en bred storuddig spets, som sättes i kanten af något mörkt, enfärgadt damkläde. Till hvarje hörn virkar man en rund stjerna, som sättes ett litet stycke ofvanför spetsen; och i hvarje udd af spetsen kan man, om man så vill, fästa en ponpon af samma slags färg som tyget. Klädet, som användes har dubbel bredd, så att man, när det köpes, bott behöfver köpa en kvadrat. Priset derpå torde ej mycket öfverstiga 5 kronor och till speten åtgår omkring 2½ 2 garn, hvilket jag betalar efter 90öre 20.

Skulle några vidare upplysningar önskas, lemnas sådana beredvilligt utaf Pelle B.

Nr 13. Jag tycker att det är vackrast och bäst att taga samma tråd till trädningen som till knytningen, blott ett par nummer gröfre. V. S—n.

Nr 15. Rödlök förvaras helst oputsad på svalt ställe, lagd i tjockt lager. Vid stark köld täckes den med mattor. Lök tål att frysa något utan att skadas deraf, blott han icke rubbas, medan han är frusen, eller får för hastigt upptina. A. F. S.

Nr 17. Ett vackert bomullstyg fås af hvit varp, som är något gles, med mörkblått in- slag, då det väfves fyrskäligt. Vackert blir ver det af fint garn, kanske bäst af nr 30. Det liknar ylletyg och behöfver ej ofta tvättas. A. F. S.

N:o 17. Intubikaffe, som är det helsosa- maste kaffesurrogat, som f. n. finnes i handeln säljes brändt och malet till 95 öre per kilo. Det bolag, som innehar patentet deraf, säljer det äfven paketteradt i paket å 2 hektogram å 20 öre samt i små paket (å 1 hg.) å 10 öre. De närmare upplysningarne om fröet till väx- ten och huru den odlas kunna säkrast erhållas från Stockholms Kaffe-Aktiebolag, Stockholm. R. E. C.

Nr 18. Köp »Vegetabilisk kokbok», öfver- satt och bearbetad af doktor Melander. Boken innehåller derjemte åtskilliga matsedlar och kostar ej fullt en krona. Den borde egas och följas af hvarje husmoder, som vill hvad matordningen beträffar bevara sin och de sinas helsa.

För utförligt skulle det blifva att meddela de olika variationerna af den vegetabiliska matordningen. I korta hufvuddrag må föl- jande nämnas: Frukost: Fyll en större kopp till tredjedelen med varmt vatten, flägg socker efter behag, fyll koppen med nymjölkad mjölk, erhållen af friska kor, som ej fodras med dränk eller rof-frukter, åt härtill godt Gra- hamsbröd (helst hårdt, dock äfven mjukt). Middag: Någon pudding med saftsås (rispudding, mannapudding, bröd- och fruktpudding), någon sopprätt, fruktsoppa, grönsoppa o. d., lingon med mjölk, silbunke; någon dag i veckan kan ju kött af kalf, lam, höns eller ej för fet fisk få ätas. Qväll: Gröt (Grahams- gröt, mannagröt, hafregröt, griftgröt o. s. v.) med mjölk och knäckebröd. Denna matord- ning kan på många sätt varieras. A. F. S.

N:o 21. I bikupans försäljningslokal i Stock- holm, Klara Bergsgatan n:o 23, brukas de emottagna och försälja handarbeten. M. M.

Breflåda.

Alberti... Eder förra sändning, af hvilken vi tänkt få begagna oss af »I mellandagarne»,

kom att få ligga öfver för länge, och är nu därför mindre brukbar. Insändningen för dagen är redan klar, som ni ser. Välkommen åter!

J. E—m (Krylbo) och A. N. Som i årets anmälan för öfrigt tydligt tillkännagafs ha vi numera upphört med det månadliga modebi- hanget, då det visat sig vara af allt för ofull- ständigt art att kunna påräkna intresse eller blifva af värde.

I. Eder skiss är lifligt och bra gjord, men vi hafva dels allt för stort tillopp af manu- skript att kunna använda ens en femtedel, dels är det ämne ni behandlat ingalunda be- hagligt. Slutet förefaller oss dessutom väl tvärt och omotiveradt. Tacksamma för an- budet, få vi därför afböja.

Anna B. Tack; välkommen åter! V. G. Vi prennumera för Eder räkning å Skand. Modetidning.

Red.

Innehållsförteckning:

Kring sin egen axel; lifsbilder tecknade för Idun af Ave; I. Hur grunden lägges. — Husmodern och tjenarinnan; i anledning af Hanna Kamkes upprop till våra husmodrar af Albert... — Om squaler; några reflexioner af Elna Tenow. (Slutet.) — Varen nyttiga i hemmen; några ord i anledning af uppsatsen »Ojmen konkurrens» af Inga Schenfelt. — Iduns femte pristäfning. — Till erfarna hus- modrar; af Betty. — Att anlägga en hönsgård. — Teater och musik. — En radikalkur; no- vell af Elin Ameen. (Forts.) — Hemmet. — Tjenarne. — Hushållet. — Matlagning. — Fifterrätter. — Bakning. — Slagt. — Huskurer. — Hvarjehanda. — Läk- aråd. — Frågor. — Svar. — Breflåda.

Annonsor.

Annonspris: 25 öre per petitrad (=10 stafvelser). Ingen annons införes under 1 kr.

LEDIGA PLATSER.

En anspråklös och enkel flicka med godt lynne, ej allt för ung, kan i vår få plats i större landthushåll. Sökande skall vara kunnig i matlagning, bakning och öfriga vid ett landthushåll förekommande göromål. Noggrannhet och ordentlighet viktiga och nödvändiga egenskaper. Svar med uppgift om ålder, lönepretentioner och referenser uppgifvas till »Husfru», Domnarfvét, p. r. [74]

Hushållerska.

En äldre flicka af god familj, huslig och van vid enkelhet, kan den 24 nästk. april erhålla anställning hos en familj i Helsingland, att förestå mat- lagnug, sköta mjölkammare och för öfrigt gå frun till handa med sömnad och andra inom huset förekommande göromål. Årlig lön 150 kr., allt fritt. Goda rekommendationer erfordras. Ansökningar ställda till »God husmoder» kunna insändas till Iduns red. [89]

En flicka kan mot fritt vivre o. 100 kr. lön få plats på landet af gå frun til handa. Bref med porträtt inom 14 dagar till »C. W.», Helsingborg, p. r. [84]

PLATSSÖKANDE.

Plats som kassörska, kontors- eller skrifvbiträde eller ock som sällskap önskas af ett fruntimmer af bättre familj. Svar till »L.», Norrköping, p. r. [88]

Plats i Stockholm eller landsorten, i ett bildadt hem, önskas af en ung flicka af god familj för att läsa och spela med minderåriga barn, förfärdiga finare handarbeten och deltaga i lättare göromål. Lön begäres ej, endast ett vänligt och godt bemötande. Svar till »Ellen 19», Iduns byrå. [72]

Lärlarinna,

lektriss eller sällskap. En lärlarinna — 22 år — önskar med första plats att undervisa i van- liga skolämnen (icke främmande språk) samt musik. Den sökande, hvilken eger vana både som lärlarinna och lektriss, har god helsa och gladlytne samt har utgått från ett mycket godt hem. Anspråken äro ej stora. De bästa rekommendationer kunna före- tas. Närmare upplysningar kunna er- hållas genom Iduns Redaktion, dit svar, märkta »H. H.», ock torde ställas. [83]

John Hultenbergs Tricotvaruhandel, Regeringsgatan 28, Stockholm. [30]

LEVERIN & C:o
61 Drottninggatan 61
3 tr. upp
få härmed rekommendera sin nya, tidsenliga

FOTOGRAFI-ATELIER

All slags
Fotografering
utföres omsorgsfullt
enligt nutidens fordringar.
Med största högakning

LEVERIN & C:o

En ung, anspråklös flicka, van vid hushållsgöromål, söker nu eller till våren plats i familj att gå frun till handa, samt om tillfälle gifves, åt minderåriga barn meddela undervisning i vanliga skolämnen, språk och musik. Lön begäres ej. Svar torde godbetsfullt sändas till »L.», Norrköping, p. r. [82]

DIVERSE

Doktor Carl Flensburg
14 Lilla Vattugatan 14.
Hvardagar 1/23—1/24. Helgdagar 10—11.
Behandlar företrädesvis *Barnsjukdomar*. [34]

Att förestå en enkemans hushåll i Göteborg sökes en dertill kompetent och van person, som med noggrannhet, omsorg och skicklighet kan åtaga sig att sköta ett sådant. Svar med porträtt och rekommendationer torde sändas till »Skicklig», p. r., Göteborg. [63]

Inbjudning
till aktieteckning i
Aktieb. Sveriges Allm. Pensionskassa

sanktionerad af regeringen
den 10 aug. 1888.

Minimikapitalet 250,000 kronor.

Hvarje aktie lydande å endast 25 kr.

Teckningslistor finnas genom välviligt tillmötesgående utlagda i alla större bankkontor och boklädor inom riket samt i Pensionskassans expedition i Stockholm, Jungfrugatan 17, 3 tr. upp. Bolagsordning och upprop finnas äfven å ofvan nämnda ställen till genomseende.

Aktieteckning kan äfven verkställas å de med listor försedda cirkulär, som åtföljde profnumret af »Skandinavisk Modetidning».

Obs. Blifvande styrelse bestämmer tid och sätt för aktiernas inbetalande. [80]

Mölnlycke
Manufaktur-Aktie-Bolag,
Göteborg.

Tryckt Domestik,
äkta färger, moderna mönster,
Mollskinn & Krafttyg,

Bomulls-Korderoj,
Victoria Klädningstyg,
allt med **tvinnad varp.**

Bolagets tillverkningar,
belönade med
första priset
vid utställningen i Köpenhamn
1888,

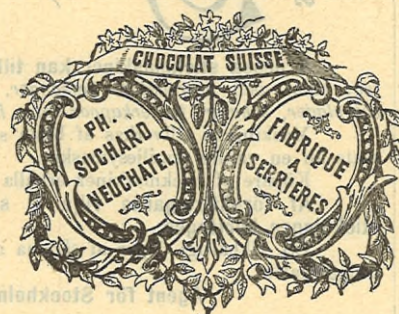
finnas till salu i alla välsorterade väfnadsbutiker i Sverige. [25]

Frans Lundberg

St. Gråmunkegränd 1. Filla: Stallgatan 1.
Säljer billigast i Stockholm 1:ma maltdrycker, mineralvatten och läskedrycker m. m., deraf särskildt rekommenderas: Porter å 15 öre, Taffelbier å 10 öre, s. k. Maltextrakt å 8 öre, Hushålls-Pilsnerbier å 7 öre, 1:ma bäjerskt Öl å 6 öre, Iskällardricka å 5 öre, Vichy, Biliner och Sodavatten å 5 öre o. s. v. **Obs! Utmärkta varor.**
Minsta antal, 25 flaskor, hemsändes fritt efter order pr post eller telefon. — Till landsorten mot efterkräf. [81]

SUCHARD.

17 Guld- och 5 Silfvermedaljer. **Suchard's Chocolat.**

Fabriksmärke.

Erkänd utmärkt qualité.
Samtliga Suchard's Chocolader äro garanterade ren Cacao och socker utan tillsats.

Suchard's Praliner, Gianduja, Capsules, Noisettes, Nougatines och andra dessertchocolader rekommenderas.

Suchard's Cacaopulver,
Cacao Soluble, ett rent lösligt pulver i bleckburkar på 1/2, 1/4 och 1/8 kilo, är drygt, välsmakande och närande. Af Suchard's Cacaopulver får man 100 koppar på 1/2 kilo. [21]

SUCHARD.

Tvätt-Inrättningen

55 Nybrogatan. **Billiga priser.** Nybrogatan 55.
Obs! Tvätt utföres äfven af härvarande ordentliga tvätterskor, hemtas och hemsändes, då adress uppgifves pr telefon 43 90 eller pr post. [37]

Ramlösa Plantskola.

Min nya priskurant öfver rikhaltiga förråd af alla slag plantskoleartiklar är nu utkommen och tillsändes franko. Helsingborg i september 1888. [522] **N. P. Jensen.**

Skriftlig undervisning i stenografi (Arends' system) erhålles af skicklig lärarinna mot insändande af 15 kronor jemte noggrann adressuppgift till Red. af Idun. [26]

Pianomagasin.

Flyglar, Pianinos, Tafflar och Orglar från in- och utländska utmärkta fabriker till de billigaste priser. För instrumentens bestånd ansvaras.

Äldre Pianos tagas i utbyte.
OBS. Ständigt lager af Flyglar från Blüthner och Pianinos från G. Schwechtens berömda fabriker.

GUST. PETERSSON & Komp.,
38 Regeringsgatan 38.

Flyglar, Tafflar och Pianinos från J. G. Malmsjö. [35]

Till Utstyrslar.

Linne- och Bomullsväfnader till Lakan och Örngott.
Linne- och Bomullsväfnader till Damunderkläder.
Broderier, Trimmings, knypplade Skånska och Vadstena-Spetsar.
Handduksväfnader och **Handdukar.**

Till finare Damunderkläder finnas utmärkta Bomullsväfnader, hvilka i utseende och känsl likna linne, tillverkade af rundtråda, hårdtvinnade garn och särdeles omtyckta för sin hållbarhet och smidighet.

Beställningar å alla slag af **Damunderkläder, Lakan Örngott** emottagas och utföres med omsorg.

Profver å alla slags Väfnader sändas franko.

K. M. Lundbergs Bosättningsmagasin,
7 Storkyrkobrinken 7. [85]

Alla fördelar framför andra sorter!

Allmänt erkänt bästa

Snörlif "La Gracieuse",

såväl i höga som låga former, finnes endast att erhålla hos

Henrik Labatt,

Kongl. Hofleverantör,

27 Drottninggatan 27

Stockholm.

Obs. Tillsändes, om lifvidden uppgifves i centimeter eller decimaltum. [71]